

Keuzewijzer Dyslexie-ICT 2011

[meer info](#)

Functies en ondersteuning		Geavanceerde dyslexiesoftware			Voorleessoftware			Voorleesapparaten			
		Kurzweil 3000		Sprint Plus + scan software*	Sprint en Sprinto	Clareoread	Spika	Daisy speler	ClassMate Reader	Mobile Reader	Reading Pen
		Scan & Leerstat.	Leer-station								
Versie	Standalone (CD)	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
	USB-stick	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
	Netwerk	✓	✓	✓	✓	✓					
	Licenses-to-go (standalones vanuit netwerk)	✓	✓								
Geschiktheid voor:											
Zorgtype	Lichte dyslexie of andere lees-/spellingproblemen	+++	+++	+++	++	++	+	++	+++	++	+++
	Ernstige lees-/spellingproblemen zonder dyslexie	++++	++++	++++	++	+		++	++	++	+
	Ernstige dyslexie (incl. spellingproblemen)	++++	++++	++++	+	+		++	++	++	+
	Complexe problematiek (angst, depressie, ADHD)	++++	++++	++++	+	+		++	++	++	+
Onderwijstype	Basisonderwijs	++++	++++	++++	+++	++	+	+++	+++	+	+++
	Brugklas	++++	++++	++++	+++	+		++	++	+	+++
	VMBO	++++	++++	++++	+++	+		+		+	++
	MBO	++++	++++	++++	++	+				++	+
	HAVO/VWO	++++	++++	++++	+++	+		+		++	+
	Hoger Onderwijs	++++	++++	++++	+++					+++	+
	Werk situatie	++++	++++	++++	++	++	+			+++	+
1. Scannen, bronmateriaal en bestandsformaten											belangrijk: +++++
Scannen en bestandsypen	Scannen										
	geschikte schoolboeken via Dedicon (PO en VO) (3)	✓	✓	✓	✓						
	scannen geïntegreerd in het programma (gebruiksgemak en)	✓									
	scannen / tekstherkenning (OCR)	✓		✓			✓			✓	✓
	altijd volledig behoud layout, tabellen, plaatjes en kleur	✓									
	volledig geautomatiseerde scanfunctie (geïntegreerd)	✓								✓	
	batchgewijs bestanden converteren (OCR)	✓									
	OCR controle via helpfunctie	✓		✓							
	zet scan niet eerst om naar Word (vervormt dus niet)	✓	✓	✓							
	Bestandsformaten										
	werkt ook in MS Word	✓	✓	✓	✓	✓					
	kan het PDF document bewerken	✓		✓	✓	✓					
	opmaak en leesvolgorde aanpasbaar in PDF	✓	✓	✓	✓	✓					
	woordvoorspeller te gebruiken in PDF	✓	✓	✓	✓	✓					
	kan foto-PDF (=scan zonder OCR) documenten lezen	✓									✓
	leest internet en e-mail voor	✓	✓	✓	✓	✓					✓
	leest txt, html en Daisy-xml (evt na omzetting) voor	✓	✓	✓	✓	✓				(sommige)	✓
leest Daisy audiobestanden (ingesproken)	✓								✓	✓	
leest Daisy tekstbestanden (gemaakt met b.v. EasyConverter)	✓	✓							(sommige)	✓	
SCORE SCANNEN EN BESTANDSTYPEN	11	5	7	5	3	1	<i>(zie noot 7)</i>				
2. Technisch en begrijpend lezen											belangrijk: +++++
Functioneel lezen	alles-in-één omgeving software (gebruiksgemak)	✓	✓								
	ingesproken Daisy bestanden							✓	✓	✓	
	Nederlandse stem (tekst-naar-spraak)	Xander + Claire	Xander+Claire	Claire + Laura	Claire + Laura	Xander/Claire	Fluency		Claire	Acapela	Acapela
	kwaliteit van de stemmen	++++	++++	++++	++++	++++	++	++++	++++	++	+
	Engelse, Franse, Duitse, Spaanse, Ital stemmen (TNS)	EFDSINZ	EFDSINZ	EFD	E	ED				max 12 talen	E
	meeleescursor (actief lezen)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
	meeleescursor in PDF	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
	leescursor dubbele kleurmarkering voor woord en zin (houvast)	✓	✓								
	klanklezen: fonetische uitspraak			✓	✓						
	voorlezen in klankgroepen			✓	✓						
	woord voor woord voorlezen	✓	✓	✓	✓	✓					✓
	voorleessnelheid kan worden aangepast	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
	uitspraak kan worden gecorrigeerd	✓	✓	✓	✓	✓		nvt	nvt		
	verdelen in lettergrepen	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓
	woorden in vergroot venster / flitswoorden	✓	✓								✓
	spatiëring en vergroten woorden en/of zinnen	✓	✓	✓	✓	✓					
	gemakkelijk navigeren in zichtbare tekst	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
zoekstelsysteem met paginawijzer	✓	✓					✓				
verklarende woordenboek(en)	✓	✓						✓	✓	✓	
beeldenwoordenboek	✓	✓						✓		✓	
SCORE FUNCTIONEEL LEZEN	9	9	7	7	5	4	2	4	3	5	
3. Spellen en strategisch schrijven											belangrijk: +++++
Functioneel schrijven	voorlezen tijdens typen	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	
	spellingcontrole en foutencorrectie	✓	✓	✓	✓	✓					
	spellingcontrole speciaal voor dyslectici			✓							
	woordvoorspeller Nederlands (fouten voorkomen)	✓	✓	✓	✓	✓					
	woordvoorspeller vreemde talen	✓	✓	✓	✓	✓					
	zelflerende woordvoorspeller Nederlands, Engels, Duits en Frans	✓	✓								
	homofonenhulp (woorden die hetzelfde klinken)	✓	✓	✓	✓	✓					
	synoniemenhulp	✓	✓								
	tekstverwerker met opmaakmogelijkheden	✓	✓	✓	✓	✓					
	mindmappingtool voor creatief en structurend schrijven	✓	✓								
	kolomnotities voor sorteren en ordenen	✓	✓								
	werkboeken (PDF) invullen	✓	✓	✓	✓	✓					
SCORE FUNCTIONEEL SCHRIJVEN	9	9	7	4	5	1	<i>(zie noot 7)</i>				
Goede hulpmiddelen bieden ondersteuning op het gebied van technisch en begrijpend lezen, spellen en strategisch schrijven, opzoeken in woordenboeken, moderne vreemde talen, structureren en het maken van toetsen en examens. Technische compensaties zijn er in de vorm van hardware (ReadingPen, Daisy speler) en software (computerprogramma's), die het lezen vergemakkelijken en het schrijven ondersteunen. Gespecialiseerde software biedt ondersteuning bij alle genoemde deelproblemen waarmee een leerling met dyslexie worstelt. Bron: Masterplan Dyslexie Technische Maatjes											
* Sprint Plus Pro is de combinatie met Omnipage en Sprint Plus Prof is de combinatie met FineReader. Om gescande tekst door een tekst naar spraak programma te laten voorlezen, is het nodig eerst de OCR bewerking te laten plaatsvinden. Bij Kurzweil 3000 is de scanfunctie ingebouwd en de OCR (letterherkenning) geautomatiseerd. Bij Sprint Plus adviseren wij FineReader of de geautomatiseerde Scan Snap scanner met OCR.											

Functies en ondersteuning	Geavanceerde dyslexiesoftware			Voorleessoftware			Voorleesapparaten			
	Kurzweil 3000		Sprint Plus + scan software	Sprint en Sprinto	Clareoread	Spika	Daisy speler	ClassMate Reader	Mobile k-Reader + Mobile software voor GSM	Reading Pen
	Scan & Leerstat.	Leer-station								

4. Leren en studeren: zelfstandigheid, volhouden studie en zelfvertrouwen (zie noot 4,5) belangrijk: ++++

Studievaardigheden	Tekstbegrip: om leerrendement te verhogen										
	Begrijpen en opzoeken										
	NL woordenboek	✓	✓						✓	✓	✓
	beeldenwoordenboek	✓	✓								
	homofonenhulp	✓		✓		✓					
	synoniemenhulp	✓	✓								
	leest internet en e-mail voor	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	
	Moderne vreemde talen										
	Engels-NL en NL-Engels woordenboek	✓	✓								✓
	Frans-NL en NL-Frans woordenboek	✓	✓								
Duits-NL en NL-Duits woordenboek	✓	✓									
Spaans en Italiaans woordenboek Engels	✓	✓									
ingebouwde vertaalfunctie	✓	✓									
wisselen van taal binnen een document instelbaar	✓	✓	✓		✓						
Studievaardigheden leren toepassen											
toevoegen tekstballonnen (links)	✓	✓									
toevoegen tekstnotities ('geeltjes')	✓	✓									
toevoegen ingesproken notities / memo's	✓	✓						✓	✓		
toevoegen voetnoten	✓	✓									
toevoegen bladwijzers	✓	✓						✓	✓		
markeren en samenvattingen maken	✓	✓	✓		✓	✓				✓	
markeren en samenvoegen tot tekst	✓	✓	✓		✓	✓					
tekst opslaan als .wav of .wma audiobestand	✓	✓	✓		✓	✓					
tekst opslaan als mp3 audiobestand	✓	✓	✓		✓	✓					
gebruikerslog bekijken (docent)	✓	✓									
Examens en toetsen											
originele tekst kan worden beveiligd tegen bewerken	✓	✓									
leest PDF bestanden zonder te vervormen	✓	✓	✓		✓						
tekst toevoegen aan PDF bestanden	✓	✓	✓		✓						
woordenboeken kunnen worden uitgeschakeld	✓	✓	nvt		nvt	nvt	nvt	nvt		✓	
toetsmodule (auditief en visueel)	✓	✓									
formulieren beluisteren en bewerken	✓	✓	✓		✓						
SCORE STUDIEVAARDIGHEDEN	10	10	4		4	1	1			<i>(zie noot 7)</i>	

5. Praktische aspecten (inzetbaarheid, techniek, service, training) (zie noot 5,6) belangrijk: +++

Praktische aspecten	wetenschappelijk onderzoek	✓	✓	✓	✓					✓	✓
	gratis demoversie op aanvraag verkrijgbaar	✓	✓	✓	✓		✓			✓	
	uitgebreide handleiding	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
	instructiefilmpjes in het programma	✓	✓								
	menubalken instelbaar naar persoonlijke behoefte	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
	helpdesk beschikbaar	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	upgrades	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	
	garantie	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	speciale toetsopties voor docent	✓	✓								
	minimum snelheid processor computer	1Ghz	1Ghz	300Mhz	300Mhz	650Mhz	256Mhz				
RAM	512MB	512MB	64MB	64MB	512MB						
minimum opslagcapaciteit harde schijf	200MB	200MB	64MB	64MB	250MB						
geluidskaart en speakers of headset nodig	ja	ja	ja	ja	ja	ja					
Windows 98 of NT			ja	ja							
Windows 2000, XP, Vista, Windows 7	ja	ja	ja	ja	ja	ja					
overal te gebruiken, zonder computer							✓	✓	✓	✓	
SCORE PRAKTISCHE ASPECTEN	9	9	7	7	6	2	4	4	6	5	

RAPPORTCIJFER	9,5	8,3	6,2	5,1	3,9	1,6	<i>(zie noot 7)</i>			
----------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	---------------------	--	--	--

- (1) Uit onderzoek is gebleken dat programma's voor tekst naar spraak en spraakherkenning, behalve een ondersteunend ook een remediërend effect hebben. Ze leiden tot een betere beheersing van het lezen en schrijven. Bovendien komt het gebruik van technologische hulpmiddelen leerlingen tegemoet in hun basisbehoeften aan competentie en autonomie. *Bron: Protocol VO.*
- (2) Zwakke lezers hebben meestal ook spellingproblemen als gevolg van hun zwak ontwikkelde decodeervaardigheden. Spellingproblemen zijn vaak hardnekkig en moeilijker te compenseren dan leesproblemen. *Bron: Protocol PO.*
- (3) Het belang van de beschikbaarheid van schoolboeken in Kurzweil en SprintPDF moet niet worden onderschat (door Dedicon geproduceerd in opdracht van het ministerie van OCW. Ook niet onbelangrijk is het gemak waarmee het scanwerk kan worden uitgevoerd. De geïntegreerde scanfunctie van Kurzweil 3000 is van de hoogste kwaliteit en kan veel werk besparen in vergelijking met andere oplossingen.
- (4) Voor de meeste dyslectische leerlingen is het immers van belang dat zij veel auditieve ondersteuning krijgen bij moderne vreemde talen. Laat ze ook ondersteunende technologie gebruiken, zoals tekst-naar-spraaksoftware met een woordenboekfunctie. *Bron: Protocol VO.*
- (5) Het vroegtijdig gebruik van compenserende hulpmiddelen bij het lezen, schrijven en spellen betekent een enorme stimulans in het leervermogen en zelfbeeld van jonge leerlingen. Uitstel veroorzaakt schoolmoeheid en demotivatie. *Bron: Wegwijzer 'ICT en Leerzorg' Die-'s-Lekti-kus/Letop en Vlaams ministerie van Onderwijs.*
- (6) Over gratis downloads: Stel de verwachtingen niet te hoog. Deze software is veel beperkter dan de verkochte producten (veel minder aanpasbaar). De kwaliteit van de stem is minderwaardig. Ze klinkt erg mechanisch (zoals een robot). Dit is natuurlijk een belangrijk nadeel bij het voorlezen van lange teksten. Deze doelgroep heeft immers behoefte aan een zeer duidelijke computerstem. *Bron: Modern.*
- (7) Bij de voorleesapparaten is het niet mogelijk een score op de probleemgebieden functioneel schrijven en studievaardigheden vast te stellen. De Daisy speler is ontwikkeld om ingesproken boeken te beluisteren en biedt alleen ondersteuning bij lezen. De ClassMate Reader is een Daisy speler met scherm, meeleescursor en tekst-naar-spraak software, die ook digitale tekstbestanden kan voorlezen en een Nederlands woordenboek bevat. Met Mobile Reader en ReadingPen kan van papier worden voorlezen.

Bij de samenstelling van deze keuzewijzer is er naar gestreefd het belang van de verschillende functies van de hulpmiddelen te wegen in een score. Bij die weging spelen met name ernst en type dyslexie een rol en de taken die voortvloeien uit het onderwijsniveau. De hoogst haalbare score is geijkt op 10.

Lexima dyslexieshop
Kastanjelaan 6
3833 AN Leusden
033-432 44 52

www.lexima.nl
info@lexima.nl

Lexima

ICT voor beter lezen en leren!

Deze keuzewijzer is met zorg samengesteld met de inbreng van orthopedagogen, kinder- en jeugdpsychologen, dyslexie specialisten, logopedisten, remedial teachers, ICT-docenten, ouders en kinderen. Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend.